

NÁZEV PŘÍPADOVÉ STUDIE: SOCIÁLNÍ DRUŽSTVO SPOLEČNĚ PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

AUTOR: MGR: SNRSS

TÉMA: CÍRKULÁRNÍ EKONOMIKA

Sociální družstvo Společně pro životní prostředí založily v roce 2019 dvě právnické osoby - Gmina Powidz a Gmina Ostrowite z Velkopolska. Účelem založení družstva bylo vytvořit subjekt, který bude plnit úkoly v oblasti nakládání s komunálním odpadem a zároveň umožnit odbornou a sociální aktivizaci obyvatel obou obcí. V současné době družstvo zaměstnává 17 osob.

Družstvo je zajímavým příkladem zapojení mnoha zúčastněných stran do dosahování společných cílů. Nejdůležitější z nich jsou:

- poskytovat obyvatelům obcí kvalitní službu svozu odpadu;
- převzít kontrolu nad procesem zavádění této služby ze strany místních samospráv;
- aktivizovat osoby ohrožené sociálním vyloučením (v tomto případě se jedná o nezaměstnané osoby s problémy s alkoholem) žijící ve dvou obcích;
- zvýšit povědomí místní komunity v oblasti ochrany životního prostředí.
- uzavřít smyčku nakládání s odpady – především včetně třídění odpadu a šetření vodou.

Některé z těchto cílů je vhodné upřesnit. Založení sociálního družstva umožnilo obci převzít kontrolu nad procesem poskytování služby svozu komunálního odpadu. Místní samosprávy získaly další nástroje k zefektivnění tohoto procesu. Patří k nim možnost využívat vyhrazené smlouvy v rámci zadávání veřejných zakázek. Na druhou stranu průběžná spolupráce s družstvem umožňuje samosprávám zlepšovat činnosti zaměřené na co nejefektivnější využití sebraného odpadu. Jedná se o činnosti prováděné souběžně ve dvou směrech:

- rozvoj a modernizace infrastruktury a vybavení družstva. To umožní efektivnější likvidaci odpadu. Družstvo plánuje vybudovat vlastní základnu pro přeměnu odpadů (včetně např. bio kompostárny), což v dlouhodobém horizontu povede jak k ochraně životního prostředí, tak ke snížení ceny služeb;
- zvyšování ekologických dovedností zaměstnanců a místní komunity. Tyto aktivity jsou přizpůsobeny potřebám cílových skupin. Zaměstnanci družstev – jsou školeni, aby získali praktické kompetence: např. likvidace škodlivých odpadů nebo šetření energií, manažeři

**Co-funded by
the European Union**

Podpora Evropské komise pro vydání této publikace nepředstavuje schválení jejího obsahu, který odráží pouze názory autorů, a Komise nenes odpovědnost za jakékoli použití informací v ní obsažených.

Financováno Evropskou unií. Vyjádřené názory a stanoviska jsou však pouze názory a stanoviska autora (autorů) a nemusí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie nebo Národní agentury (NA). Evropská unie ani NA za ně nemohou nést odpovědnost.

se učí, jak najít inovativní zelené technologie nebo zdroje financování; a konečně obyvatelům obou okresů – jsou nabízeny vzdělávací aktivity, např. třídění odpadu.

Je třeba poznamenat, že se jedná o místní aktivity zdola nahoru, což může pozitivně ovlivnit jejich účinnost a udržitelnost. Sociální družstvo může být v této oblasti obzvláště dobrým partnerem. Na rozdíl od tradičního podniku musí ve svých aktivitách zohledňovat sociální faktory – například reintegrační aktivity zaměřené dovnitř ve prospěch svých zaměstnanců a aktivity zaměřené navenek ve prospěch místních komunit. Pro sociální družstvo je také snazší získat speciální rozvojové fondy (např. granty, dotace) určené k dosažení vzdělávacích a sociálních cílů.

Výzvy

Nejdůležitějším úkolem, kterému musí družstvo čelit, je hledání zdrojů financování dalšího rozvoje. Generální ředitel družstva konstatuje, že zatímco na koncepční úrovni je mnoho řešení zajímavých, je mnohem obtížnější najít konkrétní nabídky, pokud jde o investice do tvrdých aktiv, jako je vybavení a infrastruktura. Situaci neulehčuje ani cenový tlak hlavních zadavatelů – místních samospráv, které z pochopitelných důvodů usilují o zachování co nejpříznivější ceny. A konečně třetí výzvou je vybudování sítě partnerů, zainteresovaných subjektů a subjektů, které by společně podnikly kroky k postupnému uzavření smyčky a snížení množství neodstranitelného odpadu. To jsou plány, které hodlá družstvo realizovat v příštích letech.

Environmentální a/nebo sociální dopady:

- poskytování kvalitních komunálních služeb obci;
- vzdělávání v oblasti ekologických dovedností určené zaměstnancům družstva a obyvatelům obce;
- sociální a profesní aktivizace zaměstnanců družstva

Otázky vyplývající z případu / problému:

- Jakou problematickou situaci se sociální podnik (SE) snaží vyřešit? (problém)
- Proč se ji rozhodli vyřešit? Co je k tomu vede? (účel)

- Jaké jsou činnosti SE? Co dělají pro její/jejich řešení? Jaké další kroky byste podnikli k vyřešení problému? (řešení)
- Jaká je jejich cílová skupina? Kdo jsou jejich klienti? Kdo jsou jejich zákazníci? (segmenty zákazníků)
- Jak činnost SE změní svět nebo situaci k lepšímu? (dopad)
- A jak poznají, že toho dosáhli? (klíčové ukazatele)
- Co dělá de SE jinak? Co jejich zákazníci vnímají jako největší hodnotu? (jedinečná nabídka hodnoty)
- Jakými způsoby dodávají své produkty nebo služby (kanály).
- Jaké jsou jejich hlavní náklady a jaký je hlavní zdroj jejich příjmů? (příjmy)

Zúčastněné strany:

- jednotky místní správy
- soukromé společnosti
- individuální zákazníci

Pozitivní etické otázky ve vztahu ke scénáři:

- profesní aktivizace osob ohrožených vyloučením.
- kvalitní sociální služby poskytované místní samosprávou
- aktivity zdola nahoru zaměřené na ochranu životního prostředí

Řešení ekologických dovedností

DOVEDNOSTI V OBLASTI ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK, DOVEDNOSTI V OBLASTI NAKLÁDÁNÍ S ODPADY, FINANČNÍ DOVEDNOSTI, ENERGETICKÉ DOVEDNOSTI.

Cíle SDGS:

- 8. Důstojná práce a hospodářský růst
- 10. Snížení nerovností
- 12. Odpovědná spotřeba a výroba

